

Rama IX Art Museum Foundation

ศิลปกรรมร่วมสมัยสวนดุสิต ครั้งที่ 4
4th Suan Dusit Contemporary Art Exhibition

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

Rama IX Art Museum Foundation

นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยสวนดุสิต ครั้งที่ ๔
4th Suan Dusit Contemporary Art Exhibition

คู่มือโครงการศิลปกรรมร่วมสมัยสวนดุสิต ครั้งที่ ๔
คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

บรรณาธิการ
นายเมธี บุรีภักดี

กองบรรณาธิการ
นศ.พนิตินันท์ ไชยวงศ์
นายเมธี บุรีภักดี
นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

บรรณาธิการศิลปกรรม
นายไพรัช นพวิริยะกุล

ผู้ช่วยบรรณาธิการศิลปกรรม
น.ศ. อรุณีย์ นวลจันทร์
นายสิทธิพร มีสุวรรณ

ผู้พิพากษา
นายอาทิตย์ ศาสตราภรณ์
นางสาว จิรพร
นายธานีเมธ สันติกุล
นางสาวศิริ สุขสวัสดิ์
นางสาวสุวิภา อิศรางกูร ณ อยุธยา
นายสุวิภา อิศรางกูร ณ อยุธยา
นายไพรัช นพวิริยะกุล
น.ศ. ประจวบ เข็มสุวรรณ
น.ศ. สุภาวดี สุขสวัสดิ์
น.ศ. ไพรัช นพวิริยะกุล
น.ศ. ไพรัช นพวิริยะกุล
น.ศ. ไพรัช นพวิริยะกุล
น.ศ. ไพรัช นพวิริยะกุล

ผู้จัดพิมพ์
นายไพรัช นพวิริยะกุล
นางสาวศิริ สุขสวัสดิ์
และนักศึกษาศิลปกรรมร่วมสมัยสวนดุสิต

บรรณาธิการศิลป์และออกแบบ
คุณเมธี บุรีภักดี

นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน
นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน
นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน
นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

นางสาวเนื้อมะลิ วาจาเนน

The 4th Suan Dusit Contemporary Art Exhibition Catalog
The Faculty of Art and Design, Rajabhat Institute Suan Dusit.

Editor
Mr. Methee Buriphakdee

Assistant Editor
Assistant Professor Taweegiat Chaiyongyos
Mr. Narumit Devacupata
Miss Nareeporn Vachananda

Art Editor
Mr. Parachnop Viriyavorakul

Assistant Art Editor
Miss Omsin Molsinreongdej
Mr. Sittiyuth Meesawan

Consult arts Editor
Mr. Arak Asatrasingha
Mrs. Matura Juengyosuk
Mr. Tanin Tantrakul
Mrs. Somsri Sooksathit
Miss Dusta Narintarakura na Ayudhaya
Mr. Yougyoot Sakulcharni
Mr. Chaiyong Boophaklin
Assistant Professor Kosoom Sajai
Assistant Professor Prachub Iemphochuay
Assistant Professor P. Suanthai Suanthai
Assistant Professor S. Suanthai Suanthai
Dr. Phadong Prommool

Exhibition Project
Mr. Chaiyong Boophaklin
Mrs. Chaweehip Singhasaha
The student of Suan Dusit Art Gallery Staff

Public Relation and Billboard
Mr. Narumit Devacupata and
the student of Suan Dusit billboard staff.

Editorial Coordinate Staff
Miss Phanpachara Phinchinda
Miss Danodwan Massiraratana
Miss Khokwan Konsue
Mrs. Amphika Phangrak
Mrs. Kalgamoi Lumpoon

Graphic Pre-Print
Mr. Annouy Thongdang
and Grafcenter
Special Affair, Rajabhat Institute Suan Dusit

Printed by
Amarin Printing and Publishing Public Co., Ltd
Tel. 882-1010 Fax. (662) 433-2742

ศิลปินเกียรติยศ : กำจร สติรกุล
ร่วมกับคณาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ร่วมแสดงผลงานศิลปกรรมร่วมสมัยสวนดุสิต ครั้งที่ ๔

ณ หอศิลป์สวนดุสิต สถาบันราชภัฏสวนดุสิต
๑๔ - ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐
เวลา ๑๐.๐๐ - ๒๐.๐๐ น.

Honorary Artist : Kamchorn Sathirakul
and Art Instructors of Faculty of Art and Design, Rajabhat Institute Suan Dusit

Proudly Exhibit 4th Suan Dusit Contemporary Art Exhibition

at Suan Dusit Art Gallery, Rajabhat Institute Suan Dusit
from February 14 - 28, 1997
Daily from 10:00 am. - 8:00 pm.

Rama IX Art Museum Foundation

กำจร สติกรกุล กับผู้เยี่ยมชม ณ ระเบียงภาพภายในบ้าน เมื่อ 26 ตุลาคม 2539

Kamchorn Sathirakul and his visitor at the gallery in his house on October 26, 1996.

สารจากผู้อำนวยการหอศิลป์ สวนดุสิต

นิทรรศการศิลปกรรมของ คุณกำจร สติรกุล ศิลปินเกียรติยศร่วมด้วยอาจารย์ผู้สอน
ในคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิตในครั้งนี้ นับเป็นครั้งที่สี่ โดยมีวัตถุประสงค์
เพื่อให้อาจารย์ผู้สอนได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะตามความถนัดของแต่ละ
บุคคลที่สร้างสรรค์ขึ้นออกแสดงร่วมกับศิลปิน หรือประชาชนผู้สนใจโดยทั่ว ๆ ไปทางด้าน
ศิลปกรรม รวมทั้งการทำผลงานดังกล่าวเพื่อเผยแพร่ต่อสาธารณชน

สำหรับการจัดแสดงและพิธีเปิดนิทรรศการในครั้งนี้ ทางหอศิลป์สวนดุสิต ได้รับเกียรติ
เป็นอย่างสูงยิ่ง จาก คุณกำจร สติรกุล โดยท่านได้มอบผลงานจิตรกรรมจำนวน 21
ชิ้น เข้าร่วมแสดงพร้อมทั้งได้อธิบายงานจิตรกรรมของท่านจำนวน 2 ชิ้น เพื่อการเก็บ
รักษาเป็นสมบัติของหอศิลป์ และเพื่อการประมวลสำหรับจัดตั้งเป็นกองทุนหอศิลป์สวนดุสิต
รวมทั้งการตอบรับในการให้ความกรุณาและเป็นประธานเปิดนิทรรศการศิลปกรรม
ร่วมสมัยในครั้งนี้

ในนามของหอศิลป์สวนดุสิต ขอขอบพระคุณ คุณกำจร สติรกุล และคณาจารย์ผู้
แสดงงานทุกท่านโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบคุณอธิการบดีและผู้บริหารทุกระดับใน
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ได้มีส่วนช่วยให้การจัดแสดงงานครั้งนี้ดำเนินมาด้วยดี
จนบรรลุวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ทุกประการ

นายไชยงค์ บุนผากลิ้น
ผู้อำนวยการหอศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

MESSAGE OF DIRECTOR OF SUAN DUSIT ART GALLERY

It is a great honour and pleasure for the Art Gallery to organize this exhibition,
especially it is a memorable occasion for Suan Dusit to welcome Honorary
Artist Kamjorn Sathirarul to preside at the opening ceremony. Besides, he
has allowed his 21 unique paintings to be exhibited.

The purpose of this art exhibition is to display the particular and creative
paintings of Honorary Artist Kamjorn Sathirakul mentioned and fine artworks
of the art instructors of Suan Dusit.

On behalf of Suan Dusit Art Gallery and the Faculty of Art and Design, I
would like to extend my sincere thanks to Mr. Kamjorn Sothirakul, the art
instructors and all parties concerned for their effort. I appreciate the kindness
and help of Mr. Pramote Seangpolsit, the Dean of the Faculty of Art and
Design and Assistant Professor Dr. Sirote Pholpuntin, President of Rajabhat
Institute Suan Dusit and his administrative staff in making this exhibition
possible.

MR. CHAIYONG BOOBPHAKLIN
Director of Suan Dusit Art Gallery

Rama IX Art Museum Foundation

สารจากคณบดี
คณะศิลปกรรมศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยสวนดุสิต ครั้งที่ 4 ที่ได้จัดขึ้น ณ หอศิลป์สวนดุสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ระหว่างวันที่ 14 - 28 กุมภาพันธ์ 2540 นี้ นับเป็นนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยสวนดุสิต ที่ได้ดำเนินการจัดแสดงอย่างต่อเนื่อง มาโดยตลอดระยะเวลา 4 ปี

สำหรับการจัดแสดงในครั้งนี้ คณะกรรมการจัดงานและหอศิลป์สวนดุสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับความกรุณาอย่างสูงยิ่งจากศิลปินเกียรติยศ คุณกำจร สติกรกุล อดีตผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งนอกเหนือจากงานบริหารที่ทำหน้าที่สูงสุด ที่เกี่ยวข้องทางด้านการเงิน และการธนาคารในระดับประเทศและระดับนานาชาติแล้ว ท่านยังสามารถบริหารเวลาเพื่อสร้างสรรค์ผลงานทางด้านศิลปกรรมสำหรับตัวท่านเอง ตลอดจนบุคคลใกล้เคียง และประชาชนผู้สนใจโดยทั่ว ๆ ไป นอกเหนือจากนั้นศิลปิน เกียรติยศผู้ร่วมแสดงผลงานในครั้งนี้ นอกจากจะได้มอบผลงานจิตรกรรมจำนวน 21 ชิ้น เพื่อร่วมแสดงกับคณาจารย์ ในครั้งนี้แล้ว ท่านยังได้มอบตา มอภาพจิตรกรรม 'ยามเมื่อดอกไม้นานา' ขนาด 50 x 60 เซนติเมตร ไว้เป็นสมบัติของหอศิลป์สวนดุสิต และมอบภาพ 'ปิภาณูจนากิเณก' ขนาด 70 x 90 เซนติเมตร อีกจำนวน 1 ชิ้น สำหรับ จัดประมูลเพื่อนำรายได้ไปใช้ประโยชน์สำหรับการจัดตั้งเป็นกองทุนของหอศิลป์สวนดุสิต เพื่อใช้ประโยชน์ในการดำเนินกิจกรรมการจัดแสดงผลงานศิลปะในโอกาสต่อไป

ในนามของคณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ขอกราบขอบพระคุณ ศิลปินเกียรติยศ ในครั้งนี้เป็นอย่างสูง ทั้งในส่วนของความกรุณาที่ท่านได้หยิบยื่นให้กับ สถาบันฯ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ในทุก ๆ กรณี

ขอขอบคุณภาคเอกชน การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย และบริษัทคาร์ลสเบอร์ก เบียร์เวอร์ (ประเทศไทย) จำกัด ที่ได้ให้การสนับสนุนด้านเงินทุน คุณณัฐกิตติ์ เจริญศิริ และสื่อมวลชนทุกแขนง ที่ได้ให้ความร่วมมือ ในการประสานงาน เผยแพร่ข่าวสาร ในส่วนของการจัดเตรียมและแสดงผลงานด้วยดีตลอดมา นับตั้งแต่การจัดแสดงผลงาน ศิลปกรรมร่วมสมัยสวนดุสิต ครั้งที่สามเป็นต้นมา

ในภาคเนื้อหาจุฬารัฐบาลภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ได้รับคำแนะนำและแก้ไขด้วยความกรุณาจาก คุณกำจร สติกรกุล ศิลปินเกียรติยศ และคุณเรีพร วาจานนท์ แห่งวิทยาลัยศิลปะแห่งวิศวะดอเรียน มหาวิทยาลัยเมลเบิร์น

และท้ายสุดด้านคำแนะนำและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอขอบพระคุณ ท่านอธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ผู้อำนวยการหอศิลป์สวนดุสิต และคณะผู้บริหารของสถาบันฯ ทุกท่าน

นายปราม โสทัย แสงพลสิทธิ์
คณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

MESSAGE OF DEAN
OF THE FACULTY
OF ART AND DESIGN,
RAJABHAT INSTITUTE SUAN DUSIT

One of the aims of this exhibition is to promote the role of Rajabhat Institute Act of 1994 that Rajabhat Institute has to make use of the native talents. The Faculty of Art and Design, Rajabhat Institute Suan Dusit has invited Honorary Artist Kamjorn Sathirakul, former Governor of the Bank of Thailand, to join the Faculty Instructors in the fourth Suan Dusit Contemporary Art Exhibition at Suan Dusit Art Gallery from February 14-28, 1997.

I hope this art exhibition will be beneficial to the students, the teachers and the public for their visual experience from its aesthetic value.

We would like to thank the Honorary Artist Kamjorn Sathirakul, Suan Dusit art instructors Suan Dusit Art Gallery and all parties concerned for their efforts to accomplish this exhibition and for some pieces of their art works donated and auctioned for established foundation to our art gallery as "Suan Dusit Gallery Foundation"

Finally, I would like to give a special thank to Carlsberg Brewery (Thailand) Co., Ltd., Petroleum Authority of Thailand and Mr. Nuttakij Chareonsiri for their support given, and also to record our thank to Assistant Professor Dr. Sirote Pholpuntin the President of Rajabhat Institute Suan Dusit and his administrative staff for their valuable advice in the organization of the exhibition.

Pramo Seangpolsit
Dean of the Faculty of Art and Design

Rama IX Art Museum Foundation

สารอธิการบดี สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

เนื่องในพิธีเปิดนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยสวนดุสิต ครั้งที่ 4 ณ หอศิลป์สวนดุสิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2540 เวลา 18.00 น.

คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ได้จัดนิทรรศการแสดงผลงานศิลปกรรมต่อเนื่องกันมา ครึ่งนี้เป็นครั้งที่ 4 ซึ่งเป็นการจัดแสดงผลงานศิลปกรรมของคุณกำจร สติกรุล อดีตผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทย และผลงานของคณาจารย์คณะศิลปกรรมศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต

ผลงานที่จัดแสดงในนิทรรศการครั้งนี้ จะเป็นสื่อทางด้านศิลปกรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อครูอาจารย์ นักศึกษา ตลอดจนประชาชนที่สนใจทั่วไป นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เข้าชมได้มีโอกาสเรียนรู้ถึงวิชาการสาขาศิลปกรรมศาสตร์ และการจัดแสดงผลงานในระดับมาตรฐาน

ในนามของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ขอขอบคุณทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องที่ให้การสนับสนุนครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งขอกราบขอบพระคุณ คุณกำจร สติกรุล ที่ได้เอื้อเฟื้อมอบผลงานศิลปกรรมชิ้นสำคัญให้ไว้กับหอศิลป์ และมอบงานศิลปกรรมบางส่วนมาแสดงในงานนิทรรศการครั้งนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริโรจน์ ผลพันธ์
อธิการบดีสถาบันราชภัฏสวนดุสิต

MESSAGE FROM THE PRESIDENT OF RAJABHAT INSTITUTE SUAN DUSIT

On the occasion of opening the exhibition of artistic works By Khun Kamchorn Sathirakul, the former governor of the Bank of Thailand And art instructors of the Faculty of Art and Design Rajabhat Institute at the Suan Dusit Art Gallery. On February 14, 1997, at 18.00 hours

The Faculty of Art & Design of Rajabhat Institute Suan Dusit has been exhibiting artistic works in consecutive years. This is the fourth time, it is exhibiting the masterworks of Khun Kamchorn Sathirakul, the former governor of the Bank of Thailand and the outstanding artistic exhibition of the faculty of arts instructors of Rajabhat Institute at Suan Dusit.

The artistic works on this exhibition shall be medium of invaluable instruction to teachers, instructors and students including the interested public.

Moreover, it can afford the attendance orientation of aspects of art and design and standard artistic works.

On behalf of Rajabhat Institute, Suan Dusit, thank you for your contribution to make this artistic exhibition a success. Special thanks to Khun Kamchorn Sathirakul for his generosity in donating his masterpieces to the art gallery and some collections on loan to this exhibition.

Assistant Professor Dr. Siroj Pholphanthin
President of Rajabhat Institute, Suan Dusit

การ สติกุล นักเศรษฐศาสตร์คลัง ผู้มีสุนทรียภาพทางศิลปะ

โดย : เฌอ บุรีกัก

ลูกทะเลฝั่งอ่าวไทยดินแดนภาคใต้ของประเทศ เคยทำหน้าที่ทางราชการหลากหลาย
หน่วยงานที่สำคัญ ในขณะที่ประเทศกำลังเร่งพัฒนาหลายด้าน ได้ดูแลการเงินการคลัง
ในตำแหน่งผู้อำนวยการธนาคารแห่งประเทศไทยในอดีต แต่หลังจากเกษียณอายุราชการได้
หันมาจับเครื่องแปดแต้มสับบนผืนผ้าใบ เป็นภาพเขียนศิลปะได้อย่างน่าทึ่ง ทีมงานภายใต้
การนำของคณบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้รับเกียรติสูงสุดให้เข้าชมผลงานในสตูดิโอ
ที่บ้านพัก และเปิดโอกาสให้พูดคุยอย่างเป็นกันเอง ในวันเสาร์ที่ 26 เดือนตุลาคม 2539
จากการเสวนาครั้งนั้น มีหลากหลายคุณค่าที่น่าติดตามรับรู้ ซึ่งท่านได้ถ่ายทอดเป็น
วิทยาทานให้กับทีมงาน ที่จะนำมาเผยแพร่แก่คนรุ่นหลังที่จะก้าวเข้าสู่สายธาร
ของคนทำงานศิลปะ ได้มีขวัญกำลังใจมุ่งมั่นกับการทำงานต่อไปในอนาคตได้อย่างดียิ่ง

พื้นเพเดิม ผมเกิดที่อำเภอปากพะนึ่ง จังหวัดนครศรีธรรมราช จากที่สืบบรรพบุรุษโดย
ผู้ใหญ่เล่ากันมา ต้นตระกูลเป็นคนไทยสมัยนั้นนามสกุลยังไม่มี ไร้รูปถ่ายก็ไม่มี ต้นตระกูล
ท่านเป็นคนค่อนข้างดำ ชื่อขุนจำเริญ ทำหน้าที่เป็นนายอำเภอปากพะนึ่ง แต่คำศัพท์
ว่านายอำเภอสมัยนั้นยังไม่มี ปากพะนึ่งเป็นเมืองที่คนจีนอพยพมาตั้งรกราก
มีเจ้านครดูแลก็คงจะเป็นราว รัชกาลที่ 3 หรือ รัชกาลที่ 4 ขุนจำเริญเป็นคนตรงมาก
ไม่ละสมทรัพย์สมบัติอะไรเลย ถ้าท่านคิดจะเอาอะไร ท่านเป็นขุนมีที่ทางไว้เท่าไรก็ได้
สมัยนั้นเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช บ้านก็คือที่ว่าการอำเภอ ได้ถูกบ้านก็คือถูก
ผู้ใหญ่เล่าให้ฟังว่า ทุกวันที่ท่านกินข้าวก็จะบ้านนำหมากรดหัวลูกบ้านที่ถูกคุมขัง ตำนาน
สอนมาให้เป็นคนดีเหมือนพ่อกับลูก นี่คือต้นตระกูลของผม พอเกิดไฟไหม้ สมัยนั้น
เป็นเรื่องใหญ่มาก ท่านไม่ยอมให้ชนของลงจากบ้านตัวเอง ให้ไปช่วยกันดับไฟ
ท่านเป็นคนตรงผมก็ได้สละเลือดมาอย่างนี้

บ้านที่ผมเกิดเป็นบ้านท่านขุนมีเนื้อที่เพียงประมาณ 60-100 ตารางวาเท่านั้นเอง
คุณพ่อผมเสียดังแต่ผมอายุเพียง 4 ขวบกว่า ตอนนั้นท่านอายุประมาณ 41 ผมกำพร้าพ่อ
ตั้งแต่เด็ก คุณแม่ทำงานหนักมาโดยตลอดต้องดูแลเลี้ยงลูกทั้งหมด 5 คน
ที่บ้านเป็นเจ้าของโรงสี ฐานะก็ไม่ดีเท่าไร เศรษฐกิจยามร้ายให้กินไรสีเสียอีก
ผมเรียนหนังสือที่โรงเรียนวัดเสาชิงช้า หลังจากต่อเทศบาล 1 ปากพะนึ่งจนจบชั้นประถม
และต่อที่โรงเรียนมัธยมประจำอำเภอที่ปากพะนึ่งจนถึง ม.4 จากนั้นมาต่อ ม.5 ที่วิชาวารุ

นายด่านศุลกากร ซึ่งเคยเป็นมหาดเล็กในวังเก่า สมัย ร.6 ได้มาสนิทสนมกับทางบ้าน
เขาเป็นคนแนะนำให้พี่ชายคนโตสอบเข้าโรงเรียนวิชาวารุ โดยปกติคนส่วนมากก็รู้จัก
แต่คริสต์เดียน อัสสัมชัญ พี่ชายผมเขาเป็นคนหัวดี อาจารย์การเป็นผู้นำถูก
เขาเรียนเก่งมากมาจนถึงเขาก็สอบเข้าเรียนได้ ผมเป็นคนบ้านนอกหัวก็ไม่ค่อยดีเท่าไร

ชุกชนชอบเลี้ยงปลากัด ขนไก่กับเพื่อน ๆ ครั้งหนึ่งสอบเกือบตกโดนแม่สั่งสอน
จนทำให้ฮึดขึ้นมากลายเป็นที่หนึ่งข้ามชั้นไปเลย ผมเข้าเรียนวิชาวารุอยู่ 4 ปีคือ ม.5 -
ม.8 ตัวผมเล็ก ๆ อย่างนี้ แต่ผมเล่นกีฬาทุกอย่างที่โรงเรียนวิชาวารุทั้งรักบี้ ฟุตบอล
บาสเกตบอล เคยเล่นให้กับทีมบับญีจุฬาและทีมเศรษฐศาสตร์ที่ธรรมศาสตร์ด้วย
ตอนเรียนมหาวิทยาลัยทั้งสองแห่งพร้อมกัน นอกจากนั้นโดยปกติผมเป็นเด็ก
ก็ชอบวาดการ์ตูนวาดอะไรไปตามเรื่องแต่ก็ไม่จริงจังอะไรมาก ตอนเรียนที่วิชาวารุ
ก็มีอาจารย์ไพฑูรย์ เมืองสมบูรณ์ ท่านมาเป็นครูสอนทางด้านวาดเขียนเรียนอยู่ปีสองปี
แต่ตอนนั้นผมยังไม่เอาจริงเอาจริงอะไรหรอก

เมื่อผมจบ ม.8 ที่วิชาวารุ ก็เข้าเรียนต่อที่จุฬา คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี และ
เข้าเรียนเศรษฐศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ เรียนได้ปีเดียว พอปลายปีผมก็สอบชิงทุน
รัฐบาลได้ไปเรียนเศรษฐศาสตร์ตามความต้องการของกรมศุลกากรที่มหาวิทยาลัยมิชิแกน
(University of Michigan) สหรัฐอเมริกา ผมเรียนทั้งปริญญาตรีและโทที่นั่น การเรียนที่
นั่นแม้จะมุ่งเรียนทางเศรษฐศาสตร์ แต่ก็เรียนคำนวณ สถิติ คอมพิวเตอร์ ฟิสิกส์
ดาราศาสตร์ด้วย ที่อเมริกาเขาจะบังคับให้เรียนวิชาเลือกซึ่งมีตัวเลือกเยอะมาก
แต่ที่ผมชอบมากที่สุดคือ เขาให้เราเรียนเพื่อเกิดความซาบซึ้งเกี่ยวกับศิลปะ นักศึกษา
เรียนวิชาไหนแหล่มหลายร้อยคนต้องใช้ห้องประชุมใหญ่ แล้วเขาก็แยกเป็นกลุ่มเล็ก ๆ
อาจารย์สอนพร้อมกับฉายสไลด์ไปด้วย อธิบายให้เห็นความสวยงามของศิลปะ
ปกติผมก็ชอบงานศิลปะอยู่แล้วมันเลยช่วยกระตุ้น ทำให้ร้อนขึ้น ทำให้เห็นอะไรเยอะ
ขึ้น เช่น ผลงานของปิกัสโซ, แวนโก๊ะ, เร็มแบรนต์, โมเน่ย์ ตลอดจนถึงผลงาน
แนวนามธรรม

เรียนอยู่ที่มิชิแกนหลายปี ผมไม่ใช่คนร่ำรวย การได้ไปเรียนที่นั่นก็ด้วยทุนของรัฐบาล
เงินทองไปเที่ยวไม่ค่อยมี ชัมเมอร์หน้าร้อนก็มีเวลาว่างเป็นเดือนสองเดือน อากาศก็ร้อนมาก
มันเจียนจนไม่รู้จะทำอะไร พอเดินผ่านร้านเครื่องเขียนก็เลยซื้อฟู่กัน ผ้าใบเขียนรูป
(Canvas ชนิดเป็นแผ่น) ซื้อมันยังไม่รู้ว่าเขาว่ากันอย่างไร ใช้มันมันต้องทำอย่างไร
จะผสมน้ำมันมากน้อยก็ยังไม่รู้ อีกอย่างไม่รู้ว่าจะวาดอะไรก็เลยวาดภาพเหมือนก่อน
ของคุณพ่อ คุณแม่ ของญาติ ๆ ของเพื่อน โดยไม่มีใครสอน บางชิ้นก็ให้คนอื่นไปบ้าง
เก็บไว้บ้าง เรียนจบก่อนจะกลับไปดูงานที่นิวยอร์กหลายเดือน พอมีเวลาว่าง
ก็วาดภาพเหมือนของเพื่อนบ้างแล้วก็ให้เขาไป วาดภาพวิวให้เจ้าของห้องที่เขาเช่าอยู่ด้วย
พี่สาวแต่งงานก็วาดภาพพี่สาวกับพี่เขย ตอนนั้นได้เห็นภาพคนของ Elgreco
ก็เลยวาดให้เขาคนเดียวทั้งคู่